

**Szada Nagyközség Önkormányzat
Köztemető-fejlesztési koncepciója**

2023-2025

Elfogadta az 54/2023.(IV.27.) KT-határozat

Tartalomjegyzék

Bevezető	3
1. Temető története.....	3
2. Temető fekvése, területe	3
3. A temetői infrastruktúra	4
3.1 Ravatalozó	4
3.2 Temetkezési helyek, parcellafelosztás	5
3.3 Növényzet	5
3.4 Vízellátás	6
3.5 Temetkezéssel kapcsolatos adminisztráció, sírhelynyilvántartás	6
3.6 Hulladék kezelése	6
3.7 Temető üzemeltetése	6
4. Fejlesztési javaslatok	7
5. Függelékek	10
5.1 Régi Református temető	10
5.2 Régi Katolikus temető	11
5.3 Régi temető.....	11
5.4 Baptista temető	12
5.5 Új temető	12
5.6 Kortörténeti térkép	13
5.7 Új ravatalozó kép.....	13
5.8 Parcellatérkép	14
5.9 Lezárt kút.....	14
5.10 Ásott kút	15
5.11 Információs fal fénykép.....	15
5.12 Mindenki keresztje példák.....	16
5.13 Szórópark példák.....	17
5.14 Bedőlt síremlékek.....	20
5.15 Kegyeleti Park kialakítási példák	21
5.16 Urnafal állapota	22
5.17 Kiemelten fejlesztendő zöld terület.....	23

Bevezető

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13.§ (1) bekezdésének 2. pontja értelmében a települési önkormányzat kötelező feladatai közé tartozik – a településüzemeltetés részeként – a köztemető kialakítása és fenntartása is.

A temető fenntartójának kötelezettségeit a temetőkről és a temetkezésről szóló 1999. évi XLIII. törvény, valamint az annak végrehajtására kiadott 145/1999.(XI.1.) Korm.rendelet szabályozza. Települési fenntartású temető esetén önkormányzati rendeletben kell megállapítani a temető működésére vonatkozó szabályokat. Ennek megfelelően a szadai köztemetőre vonatkozóan Szada Nagyközség Önkormányzat Képviselő-testületének a temetőkről és temetkezésről szóló 2/2016.(I.29.) önkormányzati rendelete állapítja meg a részletes szabályokat.

A temető fenntartásával és üzemeltetésével összefüggő tevékenységek összességével az Önkormányzat 2023. január 1-től a Szada Nova Nonprofit Kft.-t bízta meg.

1.Temető története:

A községben a temetkezésekre a 20. századig elsősorban az egyes egyházak voltak befolyással. Szadán több egyházi fenntartású temető is működött.

- Régi Református temető: régi temető, fákkal sűrűn benőtt területen, elszórtan elhelyezkedő sírokkal, síremlékekkel. Kultúrtörténeti szempontból jelentős személyek sírjai találhatóak itt: Székely Bertalan, Legéni Julianna (Erzsébet királyné leányának dajkája). 2111 Szada, Kossuth utca - Csapás utca találkozásánál. Tulajdonos és kezelő: Református Egyház

(1. függelék Régi Református temető)

- Régi Katolikus temető: lezárt temető kápolna-kriptával és (esztétikailag, történetileg) értékes síremlékekkel. Különösen értékes a kápolna-kripta területén több kőfaragású síremlék. 2111 Szada, Kertalja utca (Katolikus templom mögött) Tulajdonos és kezelő: Római Katolikus Egyház

(2. függelék Régi Katolikus temető)

- Régi temető: elhagyott, lepusztuló régi temető, szórványosan lévő régi síremlékekkel, fejfákkal, néhány jellegzetes temetőkerti növényvel. Cím: 2111 Szada, Aranyhegy utca - Corvin utca sarkánál. Tulajdonos és kezelő: Római Katolikus Egyház

(3. függelék Régi temető)

- Baptista temető: erdei temető régi síremlékekkel, sírkövekkel, néhány jellegzetes temetőkerti növényvel. 2111 Szada, Dózsa György út / Diófa utca (az út Gödöllő felé eső része, az út melletti, Gödöllővel határos akácerdő) Tulajdonos és kezelő: Baptista Egyház.

(4. függelék Baptista temető)

A fent felsorolt temetők mára már lezárt, nem működő temetők, ezeken a helyeken már nem végeznek temetéseket, inkább kegyeleti parkokként üzemelnek.

A vallási alapú szokásjog szerepét 1970-es évek elejétől átvette a világi irányítás Szadán is és megnyílt a ma is használatban lévő ***Új temető.*** (2111 Szada, Corvin utca), Tulajdonos: Szada Nagyközség Önkormányzata – kezelője: Szada Nova NKft. Az új köztemetőben vegyesen temetkezhetnek az egyes felekezetek.

(5. függelék Új temető)

2.Temető fekvése, területe: A település déli területén elhelyezkedő temető modern, architectonikusan kiépített létesítmény, megközelítőleg jó térkihasználással. általánosan szabályos rendben jelennek meg a sírok. A parcellák számozásuk sorrendjében részben

szabályosan követik egymást, fő- és mellékutakkal elválasztva. Az új temető parcelláin belül szabályosan kimért sírhelyek sorakoznak mértani rendben A temető összes területe: 2 ha 531 m²

3. A temetői infrastruktúra:

3.1 Ravatalozó: 1970-es évek elején társadalmi munkában építették meg a temető első ravatalozóját egy szabadon álló, földszintes, lapostetős épületet a temetőkert Corvin utcai bejáratával szemben, aszfaltúton megközelíthetően, a bejáratától 30 m-re telepítették. Főhomlokzata DNY-i tájolású volt, a domboldalról lefelé néző épületnek.

Az akkor 3 évtizede működő szadai köztemető rendezését, bővítését a lakosság szám megnövekedése mellett a temetőkről és a temetkezéstről szóló 1999. évi XLIII. törvény és a hozzákapcsolódó 145/1999. (X. 1.) Kormányrendelet megjelenése is aktuálissá tette. A törvény a ravatalozó kialakítása, működése és a temetések rendje mellett szabályozza a temetőkert területének hasznosítását is: a parcellák kialakítása mellett a szükséges mértékű parkosítást, növénytelepítést a parcellákat összefogó, gépjárművel járható úthálózat kiépítését 2001-ben felmérés készült az akkor már jelentősen elavult, leromlott állapotú épület újjáépítése kapcsán, amit Kajtor Márta készített.

Az épületben vizes helyiség nem volt, az épület mögött 2-2 db lepusztult állapotú árnyékszék és vizelde, mellette emésztőgödörrel biztosította a szükségletek elvégzésének lehetőségét.

(6. függelék: *Kortörténeti térkép*)

Ezek a tervek akkor nem valósultak meg, de 2007-ben - a folyamatos temethetőség biztosítása érdekében - ismét előtérbe került a ravatalozó felújítása és a temető bővítésének terve. 2007-ben nyíltak meg az „új” temető rész 7-8-9-es parcellái. A ravatalozó új épülete is ekkor létesült, amely a temető történetében immár a második temetkezési célú létesítmény, a régi, e célt szolgáló épületeket elbontották.

(7. függelék: *Új ravatalozó kép*)

A ravatalozó épület helyiségei:

Fedett előtér

Iroda

Hűtő

Ravatalozó tér

Raktár

Előtér

Öltöző

WC

Férfi WC

Női WC

3.2 Temetkezési helyek, parcellafelosztás, sírhelygazdálkodás:

A parcellák és temetkezési helyek közötti eligazodást a parcellatérkép segíti.

(8. függelék: *Parcellatérkép*)

A temetőben sírjellel (urnahelyekkel együtt) vagy sírhalommal azonosítható sírhelyek száma: 2103 db

Az enyhén lejtős területen lévő temetőkert rendezését a már kialakított sírhelytáblák és a ravatalozó elhelyezkedése, valamint a temető bejáratának helye alapvetően meghatározták.

A jelenleg kijelölt parcellák területe eléri a temetőkert területének szabályozás alapján elérhető maximális területét, tehát több parcellát ezen a területen nem lehet nyitni. A meglévő parcellákon belül jelenleg még szabad sírhelyek száma a jelenleg rendelkezésre álló adatok alapján 599 db, ez 71,5%-os foglaltságot jelent. Ezen számok vizsgálatakor figyelembe kell vennünk a temetkezési szokások sokszínűségét is. Egy sírban rátemetéssel, illetve urnák elhelyezésével jelentősen növelhetjük a temethetőség arányát.

Parcellák és egyéb temetkezési helyek:

1-2-3-7-es parcella:

Egyes méretű (90cm x 210cm) és kettős méretű (190cm x 210 cm), hantós vagy hant nélküli, koporsós temetés végezhető továbbá az ide vonatkozó közegészségügyi szabályok megtartása mellett urnás rátemetés is elvégezhető. A koporsós temetési helyekre 25 év a rendelkezési jog időtartama.

4-9-es parcella (Kriptasor):

Mélyített, kibetonozott, vagy téglával kirakott sírhelyek (260cm x 270 cm). Mélyített sírhelyre egy és kettős személyes sírbolt építhető a kiosztási tervben foglalt szabályok szerint, az alépítményben urna és koporsó egyaránt elhelyezhető. A sírboltra vonatkozó rendelkezési jog időtartama 60 év.

5-ös parcella:

Gyermekek koporsós vagy urnás temetkezésére 130*60 cm méret, a sírhelyre vonatkozó rendelkezési jog időtartama 25 év.

10-es parcella:

Dízsírhelyek: Egyes és kettős méretű, hantós vagy hant nélküli, koporsós, urnasír, továbbá az idevonatkozó védőtávolságok betartása mellett sírbolt is elhelyezhető. A dízsírhelyre való rendelkezési jog a temető fennállásáig érvényes.

3.3 Növényzet A temetőt az épített és természeti, környezeti elemek harmóniájának figyelembevételével alakították ki, megőrizve a kert-jelleget. A fás szárú lombhullató növények az évszakok váltakozását, míg az örökzöldek alkalmazása az állandóságot tükrözik. A régi sírmezők ligetszerű beültetése ritkás facsoportokkal javítja azok képét, és barátságos hangulatos látványt nyújt ott is, ahol sok gondozatlan sír van. A parkszerű temetőtől idegen fafajokat és vadon növekvő egyéb cserje növényeket folyamatosan szorítjuk ki a temetőből. Sajnos a parcellák utakhoz képest eltúlzott beépítése a fasorok telepítését is korlátozza.

3.4 Vízellátás: A temető területén 3 db közkifolyó és 2 db ásott kút található. A ravatalozó DK-i oldalánál lévő ásott kutat használaton kívül kellett helyezni, mert a parcellák közötti út nyomvonalába esett.

(9. függelék: *Lezárt kút*)

(10. ásott kút)

A területen meglévő közkifolyók mennyisége elegendő a bővített temetőkre is. A vízvételi helyeknél a csurgalékvíz megfelelő elvezetéséről is gondoskodtak.

3.5 Temetkezéssel kapcsolatos adminisztráció, sírhelynyilvántartás:

A temető bejáratánál ki van függesztve a temető részletes térképe, valamint a nyitvatartási idő és a temető házirendjéről szóló tájékoztató.

(11. függelék: *Információs fal fénykép*)

A Szada Nova Nonprofit Kft. 2023.01.01-től vette át az Önkormányzattól a temető üzemeltetését. A korábban használt temető-nyilvántartás infrastrukturálisan elavultnak bizonyult, ezért új szoftvert fejlesztettünk, amely megfelel az aktuális jogszabályi előírásoknak és a cég által használt modern informatikai környezetnek. A jogszabályokban előírt temetői nyilvántartások vezetése párhuzamosan, (temetőtérkép, sírhelynyilvántartás, temetési nyilvántartókönyv) számítógépen és manuálisan történik.

A számítógépen vezetett elektronikus nyilvántartás előnye a gyorsabb adatkezelés és az ügyintézési idő lerövidülése. Az ügykezelő a számítógép monitorja előtt egyidejűleg látja a sírhely térképi helye mellett annak aktuális adatait is. A változásokat megfelelő adattartalommal folyamatosan rögzítjük az adatvédelmi szabályok betartásával.

3.6 Hulladék kezelés: A hulladék szervezett gyűjtése mobilizálható 2 db 3000 l-es konténerben történik, melyeket az üzemeltető szükség szerint elszállíttat.

A temetőben a zöldhulladékot külön gyűjtjük, amelyet a lehetőség szerinti aprítás után az üzemeltető elszállít.

3.7 Temető üzemeltetése: A temető fenntartásáról Szada Nagyközség Önkormányzat gondoskodik oly módon, hogy az üzemeltetés feltételeinek biztosításához működtetési támogatást nyújt a közszolgáltatási feladatot ellátó üzemeltető részére. A köztemető közüzemeltetési feladatait jelenleg a Szada Nova Nonprofit Kft. látja el.

Az üzemeltető általános feladatai: a temetőn belüli épületek és kapcsolódó létesítmények fenntartása, a ravatalozó épületének karbantartása, hibaelhárítások, tisztántartás, továbbá *temető teljes területének tisztántartása*, a temetői közlekedő utak, járdák karbantartása a járdákról a hó eltakarítása, a temető területén lévő zöldterületek fenntartása.

Az üzemeltető a kaszálást– az időjárástól függően– szükség szerint végzi, a kaszálékot összegyűjti, elszállítja. A temető területén a hulladék elszállíttatásáról gondoskodik. A temető területén a nem sírhoz tartozó növényeket rendszeresen gondozza. A közkifolyó rendeltetésszerű üzemelését felügyeli, meghibásodás esetén úgy jár el, hogy a vízvételi lehetőség biztosított legyen. A gondozatlanul hagyott sírok megsüllyedő hantjai pótlásáról folyamatosan gondoskodik. Értékesíti a sírhelyeket, jogszabályokban előírt temetői nyilvántartásokat párhuzamosan, (temetőtérkép, nyilvántartókönyv) számítógépen és manuálisan papír alapon is az előírásoknak megfelelő adattartalommal folyamatosan vezeti. A temetői sírhelyeket, parcellákat az önkormányzati rendelet szerinti oldaltávolságok és sírhelyméretek betartásával kitűzi. A kitűzéseket a nyilvántartásban és a temetői térképen átvezeti. Az önkormányzati rendeletben meghatározott díjakat (temetkezési szolgáltatástól elkülönítetten) beszedi. A temetőben a síremlék állítási, karbantartási munkákat folyamatosan figyelemmel kíséri, a síremlék elhelyezésre útmutatást ad. A ravatalozóban az elhunytak átvételét állandó jelleggel biztosítja. Ügyfelek kiszolgálását a 2111 Szada, Dózsa György út 88. szám alatti irodában biztosítja, az erre utaló tájékoztatás a temető kapujában található. Évente egyszer beszámol a tevékenységéről.

4. Fejlesztési javaslatok:

4.1 Mindenki keresztje: Az utóbbi években Szada is dinamikusan fejlődő településsé vált. Egyre több ember költözik ide, akinek a halottjai messze innen vannak eltemetve. A régi szadai családok tagjai közül is többen nyugszanak idegen földben. Így az emberek nem mindig tudnak eljutni szeretteik, elődjeik sírjához, hogy kegyeletüket leróhassák.

A temető területén kialakítandó központi kegyeleti hely lehetőséget ad arra, hogy az emberek távol nyugvó halottaikért imát mondjanak, gyertyát gyújtsanak. Erre a célra alkalmas terület a temető Corvin utcai bejárata és a ravatalozó épület közötti beépítetlen, füves terület út melletti sarok része. Könnyen megközelíthető, a bejárattól is jól látható hely.

Itt elhelyezhetőek lennének a távol nyugvó halottakért gyújtott mécsesek és az emlékezés virágai

(12. függelék Mindenki keresztje példák)

4.2 Szóró park: A környék temetőiben egyelőre még nem jellemző szórásos szertartások bonyolítása, ezért ez hiánypótló megoldás lenne a térségben. Az elhunyt hamvasztása után a hamvait a temető erre kijelölt parcellában *vízszugaras vagy bemosatásos* technikával kerülne elszórásra.

Az elhunyt hamvasztása után a hamvakat a temetőben az erre a célra kijelölt szóró-parkban helyeznénk örök nyugalomra úgynevezett vízbemosatásos technológiával. Ez azt jelenti, hogy a hamvak vízzel érintkezve kerülnek a szóró park talajára.

A szórásos temetés technikai kivitelezése úgy történik, hogy a hamvak egy speciálisan erre a célra gyártott szóró-urnában vannak elhelyezve, melyet egy mechanikai szerkezet a tengelye körül megforgat ezáltal az urnából a hamvak a centrifugális erő hatására kiszabadulnak. A szóró park szélét körbevevő vízszlop, vízszugarak, vagy mesterséges patakok garantálják, hogy a hamvak nem kerülnek ki a szóró park területéről, hanem a jelen lévő víz hatására bemosódnak a talajba.

A szórás megkezdésekor elinduló vízfüggöny, vagy látványos vízszugarak következtében jelenleg ezt a szertartást nevezhetjük az egyik leginkább látványos temetési formának.

A hamvak szórásos temetése esetében az elhunyt nem hagy maga után sírhelyet, amelyet újra kellene váltani bizonyos időközönként a hátramaradt családtagoknak, nem szükséges sírkövet állíttatni, sőt nem is lehet, nagyszámú koszorú elhelyezésére sincs lehetőség, ezáltal elmondható, hogy nincs további anyagi kötelezettség. A temetés megrendelésekor a teljes temetési költség összege kifizetésre kerül. Igény esetén, ha a hozzátartozók mégis szeretnének valamilyen emléket állítani elhunyt szerettük részére, a szóró parknál emléktábla, illetve emlékoszlop felirat készítésére van lehetőség.

Szóró park kialakítására leg optimálisabb helyszín a 10-es parcella mögötti parkként jelölt terület. Itt elegendő hely van a szórás elvégzésére, a kopjafák állítására és a nézőtér kialakítására is. Viszonylag könnyen elérhető közművekkel.

(13. függelék Szórópark példák)

4.3 Kegyeleti Park: A 9-es parcella délnyugati részén javasolt a kialakítása. A kijelölt terület a jelenlegi állapotában nem felel meg a kijelölendő funkciójának. A temető egyéb parcelláiból felszámolt sírjeleket és helyi örökségvédelmi szempontból megőrzendő síremlékeket ide javasolt elhelyezni. Ez jelenleg nem szabályozott kérdés a temetőben. A parkot zárt növényzettel vagy kerítéssel körbe kell keríteni, a park jelleg kialakítása érdekében.

(14. függelék: Bedőlt síremlékek)

(15. függelék Kegyeleti Park kialakítási példák)

4.4 Urnasírhelyek és urna sírboltok kialakítása: Az 5-ös parcella a leg alkalmasabb erre a célra, azonban átminősíteni szükséges az itt kijelölt sírhelyeket. Jelenleg gyermek sírhelyek találhatók ebben a parcellában. Az urnasírhelyek szabvány mérete 60 cm x 80 cm, méretük miatt viszonylag sok új temetkezési hely alakulhatna. Ez a temetkezési forma megoldást jelentene a temető főbejárata melletti terület körülményeinek rendezésére. Jelenleg a kerítésben lévő urnafal állapota a kegyeleti tárgyak zsúfolt kihelyezése miatt szinte ellehetetleníti az ott

közlekedést, illetve esztétikailag jelentősen rombolja a temető összképét. Az üzemeltető nem tudja rendbe hozni az ott futó murvás utat, a beásott beton virágcserepek és önkényesen felépített emelvények miatt.

(16. függelék: *Urnafal állapota*)

4.5 Ökotemetés és Zöldtemető-koncepció: A 8-as parcella délkeleti végétől lenne célszerű elkezdni a kialakítását. Ez a terület a jelenlegi térképen is erre a célra van kijelölve. Az ökotemetés az elhunyt hamvainak biológiai úton lebomló, környezetbarát urnában a köztemetőben kijelölt zöldparcellában, parktervező által meghatározott típusú fa gyökereinél történő elhelyezése. Az elhunyt nevét és a halálának időpontját tartalmazó sírjelet, egy a parcella szélén álló faoszlopon helyeznék el.

Földi maradványaink helyét nem feltétlenül szükséges emlékművekkel, síremlékekkel jelölni, hanem a természet erejét és szépségét óvni és építeni - különösen most, az ökológiai billenési pont idején. A „zöld temetés” olyan temetkezés, ahol temetőink földjét nem terheljük sorozatban gyártott nehezen elbomló anyagokkal.

A hazánkban működő **Emlékerdő** egyre nagyobb tért hódít. Magyarországon csak hamvakat lehet komposztálódó urnában elhelyezni. Még nem jelent meg Magyarországon a csak „zöld temetés” céljára szolgáló „zöld temető”. *Ezek miatt „Zöld temető” helyett Öko temető rész kialakítása javasolt.*

4.6 Zöldterület fejlesztés: A temetőkről és a temetkezésről szóló 1999. évi XLIII. törvény, valamint az annak végrehajtására kiadott 145/1999.(XI.1.) Korm.rendelet megfelelően szabályozza a temetők növényzetére vonatkozó előírásokat is.

Eszerint minden temetői út mellett árnyékot adó *fasor telepítése szükséges*, illetve a parcellák, az úthálózat és a temetői épületek területe kivétele után a temető fennmaradó területeit parkosítani kell.

Az elfogadott jelen koncepció után az üzemeltető még ebben az évben elkezdené a növények pótlását.

(17. függelék *Kiemelten fejlesztendő zöld területek*)

4.7 Temető üzemeltetési nyilvántartások fejlesztése: Szükséges egy temető felmérés, ami alapján a temetőnk állami nyilvántartásba vehetővé válna.

Ezt a temető üzemeltetési szoftver készítője vállalja. Emellett szükséges még az elektronikus sírbolt könyvünk kiegészítéseként minden sírhelyről fotót készíteni, hogy az irodában, a számítógép előtt ülő kolléga láthassa a sírhely aktuális fizikai állapotát.

A fenti fejlesztési elképzelések költségvetési forrásai – a szórópark-kialakítás és a „Mindenki keresztje” bekerülései költségei kivételével - a Társaság 2023. évi Üzleti terve belső pénzügyi átcsoportosításaival biztosíthatóak.

A szórópark és a Mindenki keresztje kialakításának költségeit éppen ezért a Társaság 2024. évi Üzleti tervében célszerű előirányozni (az ehhez szükséges - 2023-ban elkészíthető – *tervek ismeretében*).

A fenti Köztemető-fejlesztési koncepciót Szada Nagyközség Önkormányzat Képviselő-testülete 54/2023.(IV.27.) KT-határozatával fogadta el.

Szada, 2023. április 28.

Pintér Lajos
polgármester

8